



Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

> Retouradres Postbus 1 3720 BA Bilthoven

Aan de Directeur-Generaal van de
Volksgezondheid
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
drs. M. Sonnema
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl
KvK Utrecht 30276683
T 030 274 91 11
F 030 274 29 71
info@rivm.nl

Ons kenmerk
0077/2020 LCI/JvD/at/nn

Behandeld door
LCI
T (030) 274 7000
F (030) 274 4455
lci@rivm.nl

Datum 18 september 2020
Onderwerp Advies n.a.v. 77e OMT, deel 2

Geachte mevrouw Sonnema,

Op 14 september riep het Centrum Infectieziektebestrijding (CIb) van het RIVM het Outbreak Management Team (OMT) bijeen om te adviseren over de situatie rondom de COVID-19-uitbraak. Op 14 september stuurde ik u het eerste deel van het advies naar aanleiding van dit overleg. Hieronder volgt deel twee van de adviezen.

Adviezen

Preventief gebruik van mondneusmaskers voor risicogroepen

Het OMT heeft zich gebogen over de vraag of preventief gebruik van medische mondneusmaskers vanuit de overheid dringend geadviseerd dient te worden aan mensen in medische risicogroepen of aan contacten uit de directe sociale omgeving. Het onderdeel betreffende het preventief gebruik van een medisch mondneusmasker door zorgverleners als zij contact hebben met mensen uit risicogroepen, zal separaat worden uitgewerkt in richtlijnen voor professionals en hierover adviseer ik u in een later stadium.

Het OMT onderstreept het belang van bescherming van kwetsbare mensen uit medische risicogroepen tegen COVID-19, en begrijpt dat zij er zelf alles aan willen doen om infectie te voorkomen. Daarbij zullen sommigen gebruik maken van een mondneusmasker, en in sommige incidentele gevallen medische mondneusmaskers. Op individuele basis ziet het OMT daar geen bezwaar in, mits duidelijk is dat dergelijke gebruik geen vervanging is voor het advies om 1,5 meter afstand te houden, of voor de andere basismaatregelen die het infectierisico verkleinen. Het OMT is echter van mening dat het niet nodig is om preventief gebruik van medische mondneusmaskers dringend, vanuit overheidswege, te adviseren aan mensen in risicogroepen; de argumentatie zet ik hieronder voor u uiteen.

De groep personen met een verhoogd risico op ernstig beloop van COVID-19 bestaat uit ouderen >70 jaar en volwassenen <70 jaar met medische risicofactoren voor een ernstig beloop van COVID-19 zoals hart en vaatziekten, ernstige longziekten en morbide obesitas. Allereerst, het is momenteel niet mogelijk om aan te geven welke personen uit de medische risicogroepen het hoogste risico hebben op ernstig beloop van COVID-19. Uitgaande van 2,3 miljoen Nederlanders van 70 jaar en ouder en het voorkomen van onderliggende ziekten bij de groep jonger dan 70 jaar, ligt het totale aantal

mensen met een verhoogd risico op ernstig beloop van COVID-19 zeker ruim boven de 3 miljoen.

Datum

18 september 2020

Ons kenmerk

0077/2020 LCI/JvD/at/nn

Bovendien, waar niet-medische mondneusmaskers bedoeld zijn om verspreiding van ziekteverwekkers door de drager tegen te gaan en bescherming tegen besmetting van buitenaf niet is gegarandeerd, beschermen medische mondneusmaskers wel tegen besmetting van buitenaf. Dat laatste speelt met name bij nauw contact met zieke patiënten, in de setting van intensieve zorg, maar niet in de publieke ruimte. Juist daarom worden medische mondneusmaskers in Nederland gebruikt door zorgmedewerkers die tijdens onderzoek, behandeling of verpleging van COVID-19 patiënten blootgesteld worden aan grote hoeveelheden SARS-CoV-2 en daarbij een groot risico op besmetting lopen. Het OMT acht het daarmee niet wenselijk dat er gekozen wordt voor gebruik van medische mondneusmasker buiten de zorg. Nog los van de vraag of er door het te verwachten grootschalig gebruik een tekort zou kunnen ontstaan voor gebruik in de setting waar het nut vaststaat.

Het OMT onderstreept dat mensen uit de risicogroepen op een veilige manier moeten kunnen deelnemen aan de samenleving. Dit kan in de publieke ruimte door het goed hanteren van maatregelen zoals handenwassen, 1,5 meter afstand houden, zoveel mogelijk thuis te werken, fysieke barrières, vermijden van drukke plekken, vermijden van de spits in het OV, een gezondheidscheck bij bezoekers c.q. contacten, en het beperken van het aantal bezoekers in de thuissituatie. Hiermee kan in veel verschillende situaties, zoals op het werk, in de thuissituatie en in de vrijetijdsbesteding, het risico op infectie in alle redelijkheid beperkt worden. Een medisch mondneusmasker draagt dan niet reëel bij aan extra bescherming.

In de openbare ruimte is er een risico op minder controleerbare situaties. Het advies is daarom om situaties te vermijden waar grote groepen mensen tegelijk aanwezig zijn zonder dat gezondheidscheck (triage) of placering plaatsvindt, of waar geen afstand gehouden kan worden. Ook hier is het gebruik van een medisch mondneusmasker geen alternatief voor het houden van 1,5 meter afstand.

Samenvattend is de groep patiënten met een mogelijk verhoogd risico op ernstig beloop van COVID-19 enorm groot en diffuus, en momenteel onvoldoende helder te specificeren. Een grootschalig gebruik van medische mondneusmaskers door deze groep acht het OMT niet geïndiceerd. Daarbij zijn er algemene en specifieke adviezen voor mensen in risicogroepen waarmee het risico op een infectie met COVID-19 in de publieke ruimte verlaagd kan worden. Dat laat onverlet dat mensen de mensen die dat willen en zich hier veiliger bij voelen, zelf de keuze kunnen maken om niet-medische mondneusmaskers te gebruiken.

Voor verdere uitwerking van deze afwegingen verwijs ik u naar het OMT-achtergronddocument *Mondneusmaskers medische risicogroepen*, welke online beschikbaar komt.

Advies over maatregelen middelbare scholen

Sinds de opening van de scholen (primair en voortgezet onderwijs) zijn er veel vragen en soms ook onrust rondom het risico van COVID-19 op scholen. Hoewel er in de media veel aandacht is voor elk COVID-19-geval op een school, is sinds de start van het schooljaar geen relevante toename gezien in het aantal gemelde kinderen met COVID-19 in de leeftijdsgroep tot en met 18 jaar oud. Het verdient

aanbeveling om nadrukkelijk te communiceren dat het aantal gevallen van COVID-19 in de leeftijdsgroep tot en met 18 jaar tot nu toe laag was, weliswaar iets toeneemt, maar beheersbaar blijft.

Datum
18 september 2020

Ons kenmerk
0077/2020 LCI/JvD/at/nn

De situatie op scholen zal nauwgezet gevolgd worden, met name op het VO. Het OMT onderschrijft het belang dat kinderen fysiek onderwijs kunnen volgen, zoals ook steeds meer wetenschappelijk wordt onderschreven, en de situatie waarin scholen sluiten vanwege clusters of uitbraken op scholen is zeer onwenselijk, gezien het belang van onderwijs en de nadelige effecten van een schoolsluiting op kinderen. Als uit de surveillance blijkt dat er lokaal of regionaal infecties optreden op scholen, is het belangrijk om aanvullende maatregelen te nemen om schoolsluiting, en zeker nationale schoolsluiting, te voorkomen zodat het onderwijs doorgang kan vinden. Hierbij kunnen maatregelen geadviseerd worden die passend zijn voor de lokale situatie, waarbij bijvoorbeeld gedacht kan worden aan het invoeren van maatregelen gericht op social distancing op een school.

Tot een nadere mondelinge toelichting ben ik gaarne bereid.

Hoogachtend,

Prof. dr. J.T. van Dissel
Directeur CIB